

KUNSTMATIG LOOF
KVF 2010

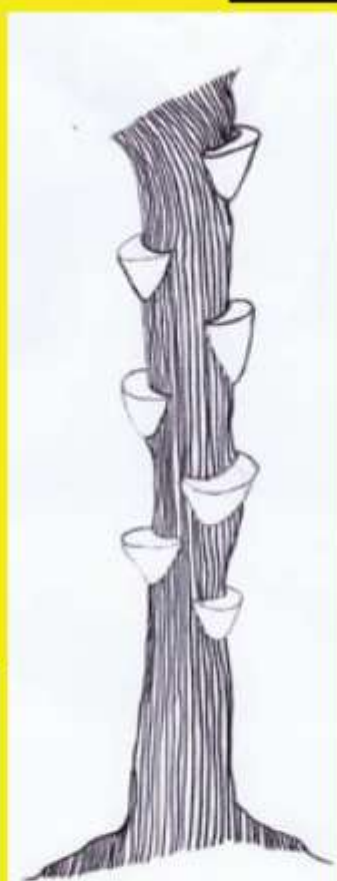
EXPOSITIE

Kunstmatig Loof

“Als we voor
blaadjes en
takken eens iets
anders mochten
verzinnen, wat
zouden we dan
bedenken?”

Kunstenaars en kinderen geven
boomstammen nieuwe betekenis.

Zondag 5 september
tot en met
31 oktober 2010
Shortgolf Swifterbant

Saskia Burleson

KUNSTMATIG LOOF

Kunstenaars van de Kunstenaars Vereniging Flevoland hebben zich bezig gehouden met de vraag: *als we voor blaadjes en takken eens iets anders mochten verzinnen, wat zouden we dan bedenken?* Zeven kunstenaars – Michel Bongertman, Clara van den Hout, Saskia Burleson, Ninette Koning, Sacha Janzee, Anthea Simmonds en Willem Hooegeveen – hebben hun idee ruimtelijk uitgevoerd. Voordat zij aan de slag konden, moest er heel wat voorbereidend werk worden verzet! De lange boomstammen moesten eerst vanuit Natuurpark Lelystad naar Shortgolf worden vervoerd, daarna moesten de diepe gaten worden geboord en de boomstammen stevig in de grond worden verankerd. Maar nu omarmen de nieuwe bomen heel natuurlijk het golfterrein alsof ze daar vanzelf zijn gegroeid.

Niet alleen kunstenaars werden uitgedaagd, ook kinderen. Flevolandse basisscholen hebben hun leerlingen uitgedaagd om een tekening te maken n.a.v. dezelfde vraag. Rob van den Broek, Willem Hooegeveen en Michel Bongertman hebben ieder een tekening uitgekozen om die in werkelijkheid uit te voeren. Dat werden tekeningen van Elise Amarol (De Omnibus, Almere) Ruben van 't Loo (Richtingwijzer, Zeewolde) en Hidde Piek (Montessorischool, Almere Stad). Deze bomen staan langs het 'Pietspad'.

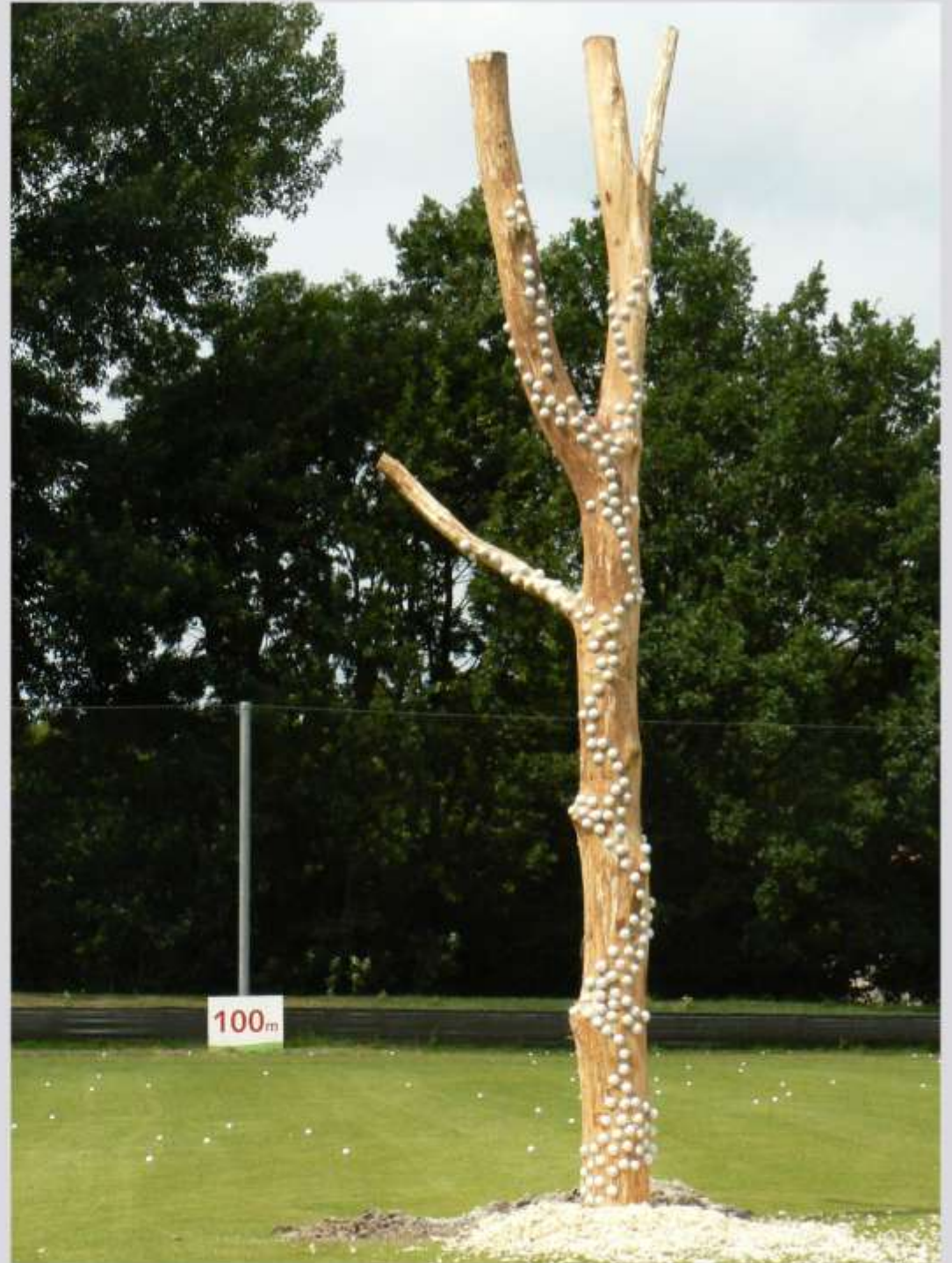
De onthulling van de eerste zeven bomen was op 5 september 2010, een stralende zomerdag. Dat was tevens de opening van een tentoonstelling van tweedimensionale werken binnen. De onthulling van de laatste drie bomen was in winterse omstandigheden, op 22 december 2010. Het is de verwachting dat de tien bomen minimaal vijf jaar blijven staan. In 2012 hopen we weer tien bomen te kunnen plaatsen en in 2014 weer tien... Dan kunnen we het project *Kunstmatig Bos* gaan noemen.

Hein Walter
projectleider Kunstmatig Loof

Je kunt je nauwelijks voorstellen dat deze boom hier vroeger niet gestaan heeft, zo vanzelfsprekend staat hij in zijn natuurlijke habitat. Of de balletjes nu met kracht in de bast zijn geslagen, door de golfers die de boom gebruiken als mikpunt bij het inslaan, of dat de balletjes er op gegroeid zijn, als een onbekende paddenstoel of als een soort golfschimmel die golvend een weg naar boven zoekt, hij hoort hier! Hij hoort hier zo thuis, dat je bijna zou vergeten dat het om een kunstwerk gaat.

Waar komen de golfballetjes vandaan? Die groeien natuurlijk aan de golfballetjesboom! Je hoeft ze niet te plukken, want er liggen altijd een heleboel balletjes in de buurt: als rijpe appels zijn die uit de boom gevallen.

MICHEL BONGERTMAN

GOLFSLAG INSLAG

Als een oogverblindend witte, onbevleete god zit de baby in de top. Hij is nog leeg, niet ingekleurd, zijn leven is nog niet bepaald en het kan nog alle kanten op. Maar de maatschappij denkt daar anders over: die grootse, kleine mens wordt gezien als een heilige, een heerser, een verlosser, een inwilliger van dromen en gebeden. Het kind zit hoog en stil – het kijkt, in verte en toekomst. Het laat zich aanbidden.

Daaronder wordt er strijd gevoerd: de strijd tussen de seksen, de aantrekkelijke vrouwen tegenover de veroverende mannen. Om het hoogste te bereiken, zullen de mannen langs de vrouwen moeten, er is geen omweg mogelijk. De vrouwen kennen hun macht en maken gebruik van hun slanke barbiebenen en weten met bevallige bewegingen de mannen te verleiden en hen het zicht op het hogere te ontnemen.

De vrouwen zijn begeerlijk, maar ze zijn maar met weinig: dat heeft tot gevolg dat de mannen onderling moeten strijden. Zoals zaadcellen, gevechtscellen, instinctief weten dat alleen degene die alle concurrenten weet uit te schakelen de begerenswaardige eicel kan veroveren, zo worden ook de volwassen mannen door dat instinct geleid. Voor de liefde gaan ze over lijken.

NINETTE KONING

BABY BOOM / BABYBOOM

Een grote, zwarte spin krult haar lichaam zó, dat ze precies in evenwicht blijft op de top van de stam, balancerend in de wind. Haar lange poten zijn als kale takken van een altijd winterse boom en haar lijf is als een rups in een cocon. De takken beloven knoppen en blaadjes en de pop belooft een zwarte vlinder, maar het blijven beloftes – deze vervaarlijke spin is in een diepe slaap en wordt in de lente niet wakker.

Op 31 mei 2010 stierf de Frans-Amerikaanse kunstenares Louise Bourgeois. Een van Bourgeois' bekendste werken is een reusachtige spin (239 x 244 x 213 cm) met een lijf gevuld met eieren. Haar spin staat symbool voor vruchtbaarheid en moederschap. Maar ze boezemt ook angst in, vooral door haar formaat.

De dag na het overlijden van Louise Bourgeois leverde Clara van den Hout haar ontwerp in: een spin, als eerbetoon aan haar en haar werk. Deze kunstenaar, vrouw, brak pas door op haar 70ste en werkte door tot ze stierf op 98-jarige leeftijd. Zij is een voorbeeld voor alle kunstenaars. De spin is één van haar bekendste werken en staat daarom symbool voor haar. Clara heeft haar zó op de stam gezet, dat het is alsof ze zich vastklampt aan het leven, tegelijkertijd bevindt ze zich op haar top!

Louise Bourgeois leeft voort in Swifterbant, in eeuwige slaap.

CLARA VAN DEN HOUT

ODE AAN LOUISE BOURGEOIS

Blaadjes en takken van metaal en glas, dat is de kern van deze kunstmatige boom. Als het hard waait, dan wiegt het loof wat piepend heen en weer; als het windstil is, dan staat hij zwijgend aan de rand van het golfterrein. En net zoals bij natuurlijke blaadjes de individuele identiteit ondergeschikt is aan het geheel en de bladeren samen een kleurenpalet maken, zo zie je ook deze plaatjes vooral als een grote vorm. Ze vormen samen een rond en plat bladerdak. Als je eronder staat, dan ervaar je een spel van licht, donker, kleur en tegenlicht.

Staat de boom bij somber weer mooi en rustig in het landschap, als de zon fel schijnt, dan valt het licht op een wonderlijk geheim: een toverlantaarnachtige schaduw! Dan is er sprake van een onverwachte inversie, de wereld omgedraaid. Het kunstmatige loof is in de driedimensionale werkelijkheid tweedimensionaal, want het is een horizontale, platte schijf. Maar op de grond, als een platte, tweedimensionale schaduw, toont de boom zich als een ronde en driedimensionale vorm, een boom zoals kinderen hem zien: een bol op een stam. En maakt het licht een schaduw doorgaans grijs... deze schaduw kan van kleur verschieten.

SACHA JANZEE

LICHTSPEL

Voor de ontwikkeling en het bestaan van onze maatschappij is papier ontzettend belangrijk. We hebben nu de eerste stappen gezet in het computertijdperk en het ligt in de lijn der verwachting dat het beeldscherm steeds meer terrein zal gaan winnen, maar je kunt het belang van papier nauwelijks overschatten: boeken, atlanten, traktaten, contracten, wetboeken, Bijbels, Korans, overeenkomsten, kookboeken, woordenboeken, formulieren, tijdschriften, kranten, schrijfschriftjes, tekenpapier, rekeningen, kladblaadjes, toilet papier, inpakpapier, reclamefolders, drukwerk....

Zonder bomen geen papier, zonder papier geen vooruitgang. Tegelijkertijd gaan we er achteloos, misschien zelfs wel respectloos mee om en realiseren we ons veel te weinig hoe groot het cadeau is dat de bomen ons hebben gegeven – of dat wij hebben afgedwongen.

Daarom deze boom. Het laat ons stilstaan bij de enorme bijdrage die de bomen aan de ontwikkeling van de mensheid hebben geleverd. We geven symbolisch alles terug – al het papier. De boom kan nu eindelijk de vruchten plukken van zijn eigen gift – het is aan de boom om ermee te doen wat hij wil.

WILLEM HOOGEVEEN

BOEKENBOOM

Je kunt de schitteringen van een diamant al van een afstand zien, maar de schoonheid en de betovering ervaar je pas als je het van dichtbij kan bekijken. Vergelijkbaar zijn de schitteringen in deze boom, die ontstaan doordat het licht breekt op de barsten van het glas: dit sieraad kun je pas werkelijk ervaren als je zo dichtbij staat dat je het glas kunt aanraken. Dan pas dringt ook een andere bijzonderheid tot je door: de schoonheid ontstaat doordat het glas kapot is. Alsof deze kunstmatige natuur ons impliciet wil laten zien dat iets of iemand mooier is met barsten dan zonder.

Ze doen ook denken aan elfenbankjes, glazen zwammen op een boomstam. Een soort die alleen hier groeit, aan de Rivierduinweg in Swifterbant.

SASKIA BURLESON

ELFENBANKJES

Als je dichtbij staat en de zon staat erachter, dan zie je hoe het licht het bruinrood heel licht doordringt; sta je ver weg, dan is de boom een baken boven de vlakte, een vuurtoren, een signaal. Welk signaal iemand erin ziet? Wie in de boom de longen van de wereld herkent, zal het signaal op de ene dag misschien interpreteren als een aanklacht tegen luchtverontreiniging, als een boom die opbokst tegen de voortschrijdende vervuiling en die ons een toekomstbeeld geeft van een droog landschap vol kale cactussen... op een andere dag voelen we dat het beeld heel rustig en natuurlijk ademhaalt – niets aan de hand dan schoonheid en abstractie.

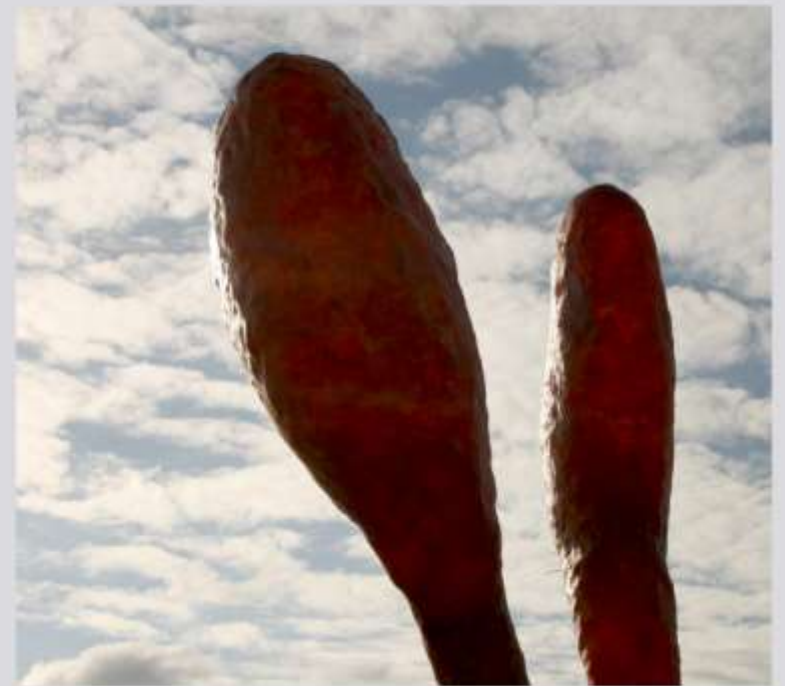
Wie eerder werk van Anthea Simmonds heeft gezien, die weet dat zij hiermee de dialoog met de specht voortzet die de vogel in 2007 is begonnen. Anthea had toen voor het kunstproject Natuurkunstpark een muur gemaakt waarmee ze een wandelpad afsloot; daarbij refereerde ze aan de muren die mensen soms bouwen, letterlijk of figuurlijk, om andere mensen uit te sluiten. De specht liet zich niet uitsluiten en bouwde een nest in de muur. Van dat nest heeft Anthea later een afgietsel gemaakt. Die vorm komt regelmatig terug in haar werk, zo dus nu ook, uitvergroot, in de boom.

ANTHEA SIMMONDS

AANGEPAST

Alle namen van zijn klasgenoten in de boom, dat is het uiteindelijke resultaat van de tekening die Hidde Piek maakte toen zijn klas meedeed aan de opdracht: als je iets anders mocht bedenken dan blaadjes en takken, wat zou je dan bedenken? Rob van den Broek koos uit alle ingezonden ontwerpen de tekening van Hidde om in werkelijkheid uit te voeren, een boom met schommels. Rob was ook gecharmeerd van de tekening die de klas gezamenlijk had gemaakt: alle namen in verschillende kleuren op een boomstam. Hij maakte van de twee tekeningen een nieuw ontwerp. Nu hangen er 29 schommeltjes in de boom, met daarop de 29 namen. Schommeltjes zijn het, voor vogels: rustplaatsen, stilteplekken, nestlocaties, speelplaatsen? Maar het is ook de stamboom geworden voor de klas van Hidde: de Montessorischool in Almere Stad.

Hidde heeft de kleuren bepaald. Herfst. Hij heeft zijn eigen schommel geschilderd. Rob en Hidde hebben met een hoogwerker samen de schommels in de boom gehangen...in barre, winterse omstandigheden: het vroom, het waaide en alles om hen heen was wit van de sneeuw. Kunst maken is spannend, maar het is wel afzien!

HIDDE PIEK /
ROB VAN DEN BROEK

SCHOMMELBOOM

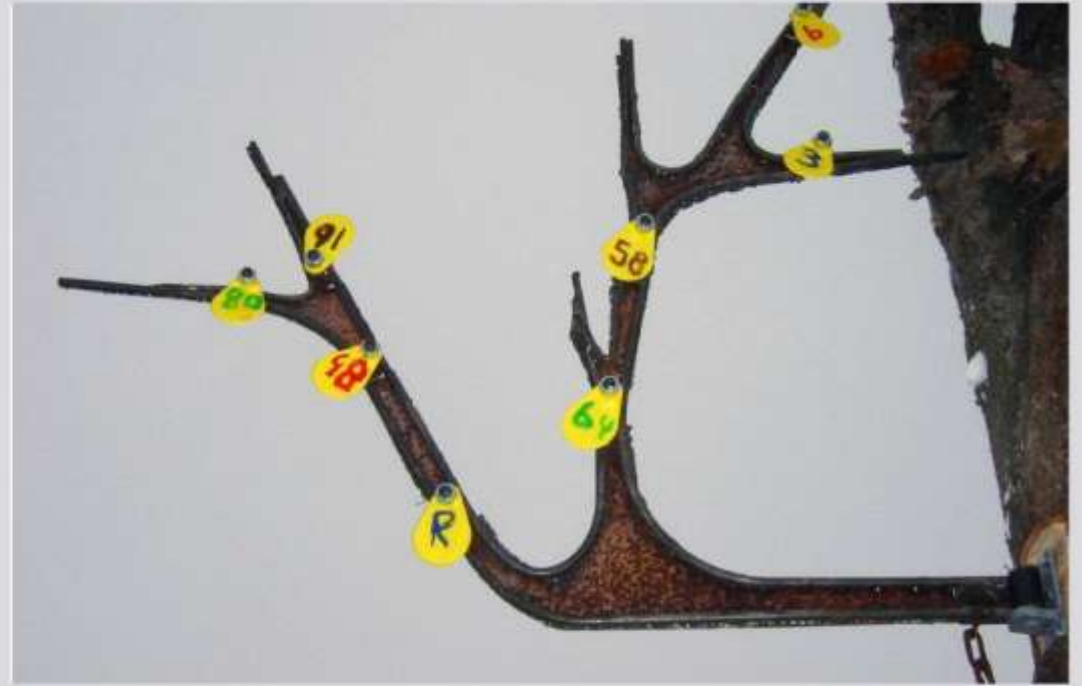

Ruben van 't Loo (Richtingwijzer, Zeewolde) is de bedenker van de cijfer- en letterboom. Geeft hij ons een kijkje in de toekomst? Gaan we fruit labelen zoals we doen met koeien...?

De mens zoekt naar orde! Op die manier lukt het ons om het leven in te richten. Dat geeft ons rust en maakt de wereld overzichtelijk. Bijkomend voordeel van die orde is, dat er vragen komen bovendrijven, vragen die anders onontdekt en onbeantwoord zouden blijven liggen in de chaos. Die vragen maken de filosoof in ons wakker.

De kunstmatige boom die Michel Bongertman ontworpen heeft n.a.v. de tekening van Ruben heeft takken die scharnieren in de wind, gemaakt van hergebruikt ijzer. Alsof de boom zichzelf bewust tegenspreekt: een nieuwe orde kan niet bestaan zonder het roestige oude.

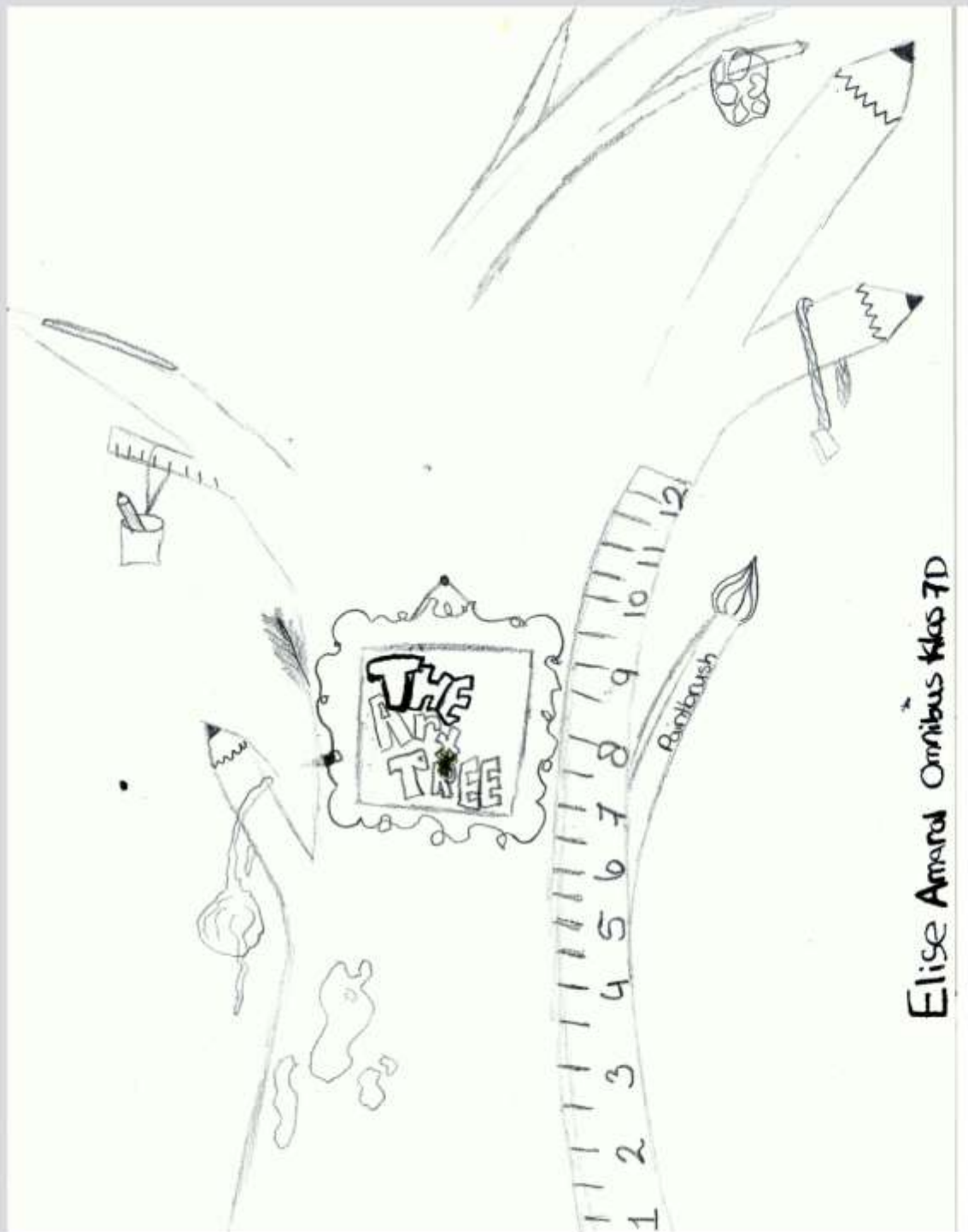

RUBEN VAN 'T LOO /
MICHEL BONGERTMAN

CIJFER- EN LETTERBOOM

Elise Amaral Omnibus Klas 7D

ELISE AMARAL /
WILLEM HOOGEVEEN

POTLOODBOOM

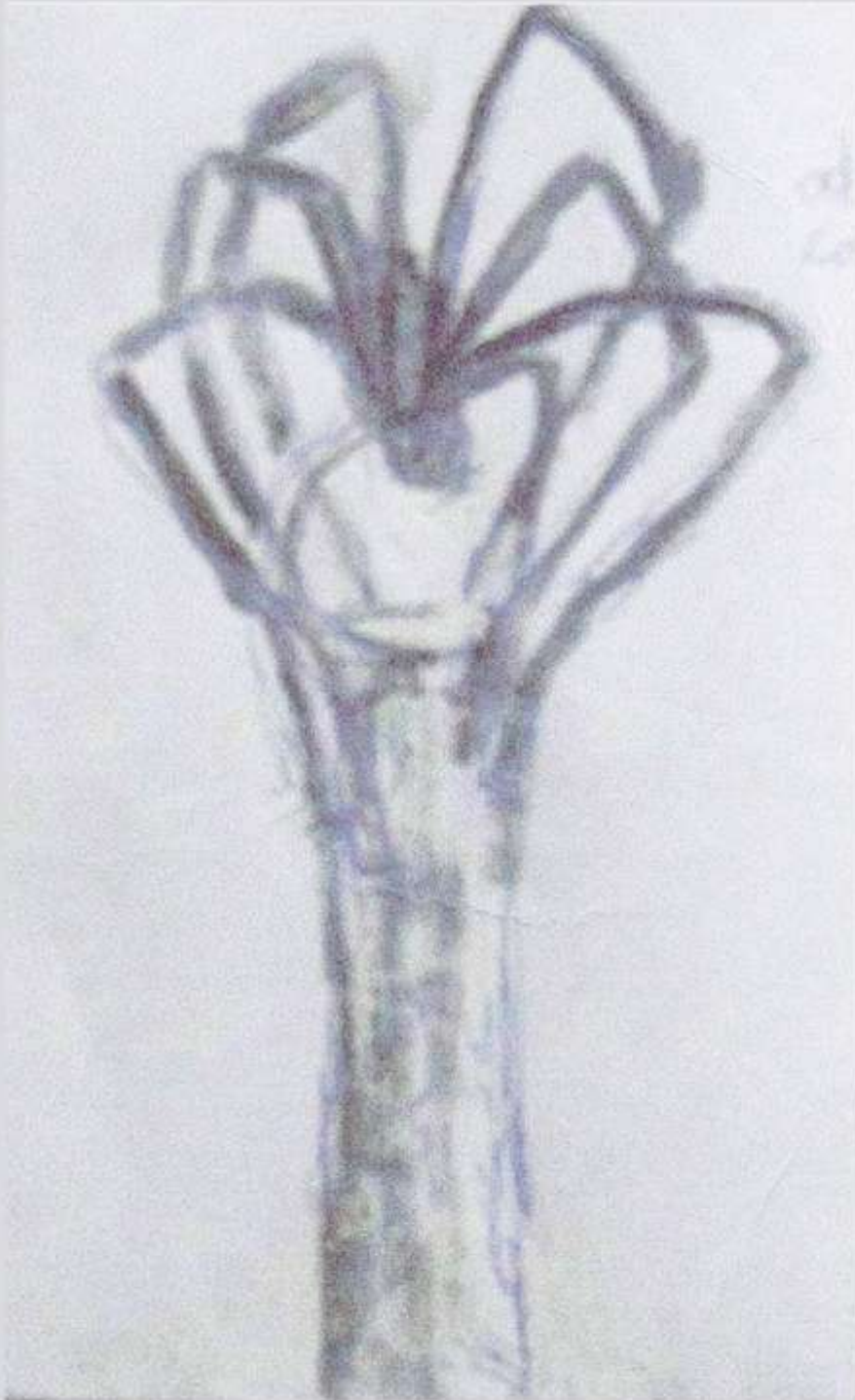

Toen Willem Hoogeveen de tekening zag van Elise Amaral (de Omnibus, Almere), was hij meteen verkocht. Haar ontwerp paste zo onverwacht goed bij Willems eigen werk, dat hij niet anders kon dan haar tekening uitkiezen om in werkelijkheid uit te voeren. En niet alleen paste het goed in zijn eigen oeuvre, het paste ook als de kop bij een schotel bij de kunstmatige boom die hij zelf al had gemaakt: de boekenboom. De boom is de bron van papier (daarover gaat de boekenboom), maar de boom is ook de bron van het potlood dat gebruikt wordt om op dat papier te tekenen.

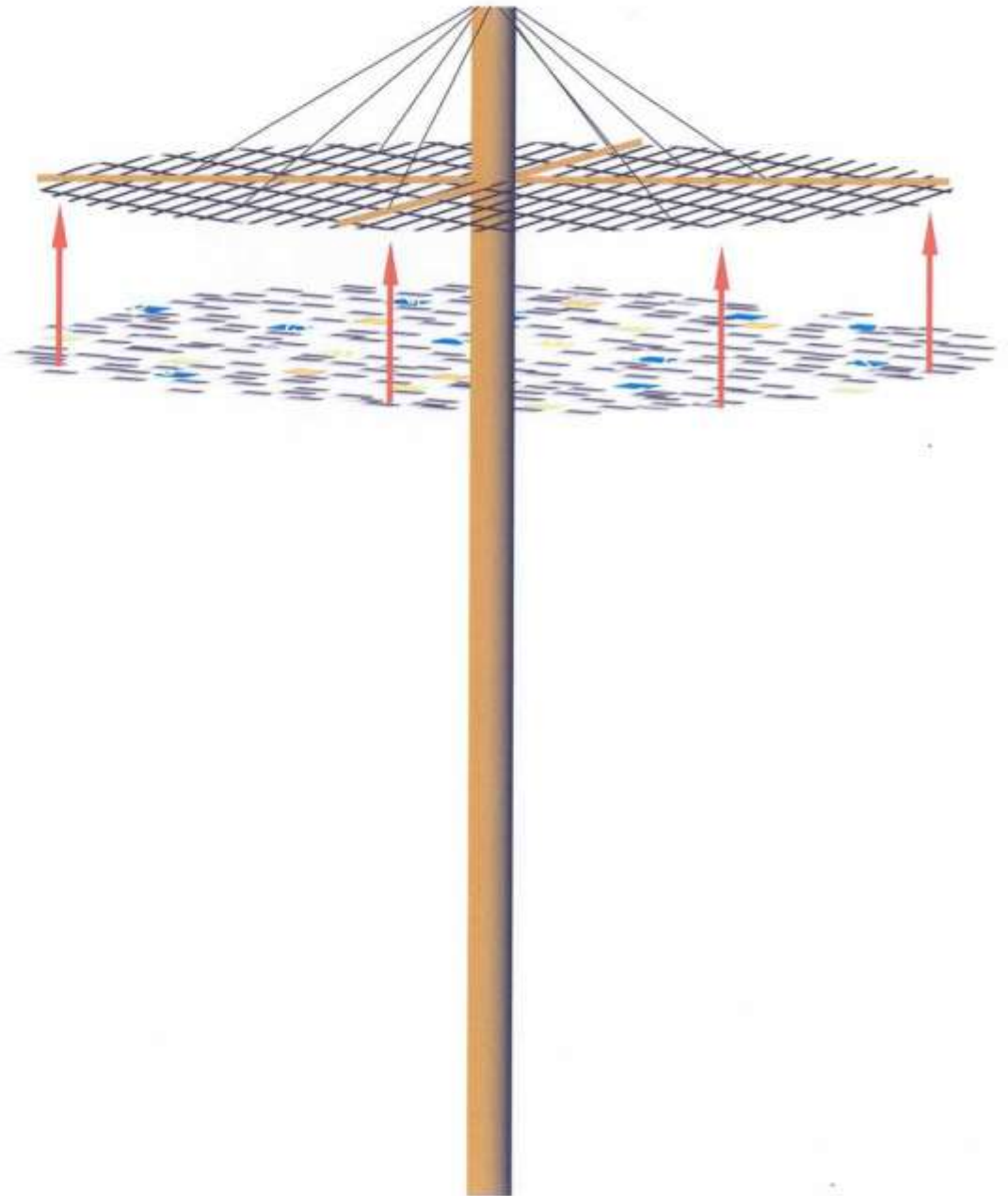
Waar komen de kleurpotloden vandaan? Die groeien als dikke takken aan de kleurpotlodenboom. Wil je geel? Zaag de gele tak eraf. Wil je rood? Zaag de rode tak eraf! Of de takken weer aangroeien? Dat zullen we afwachten.

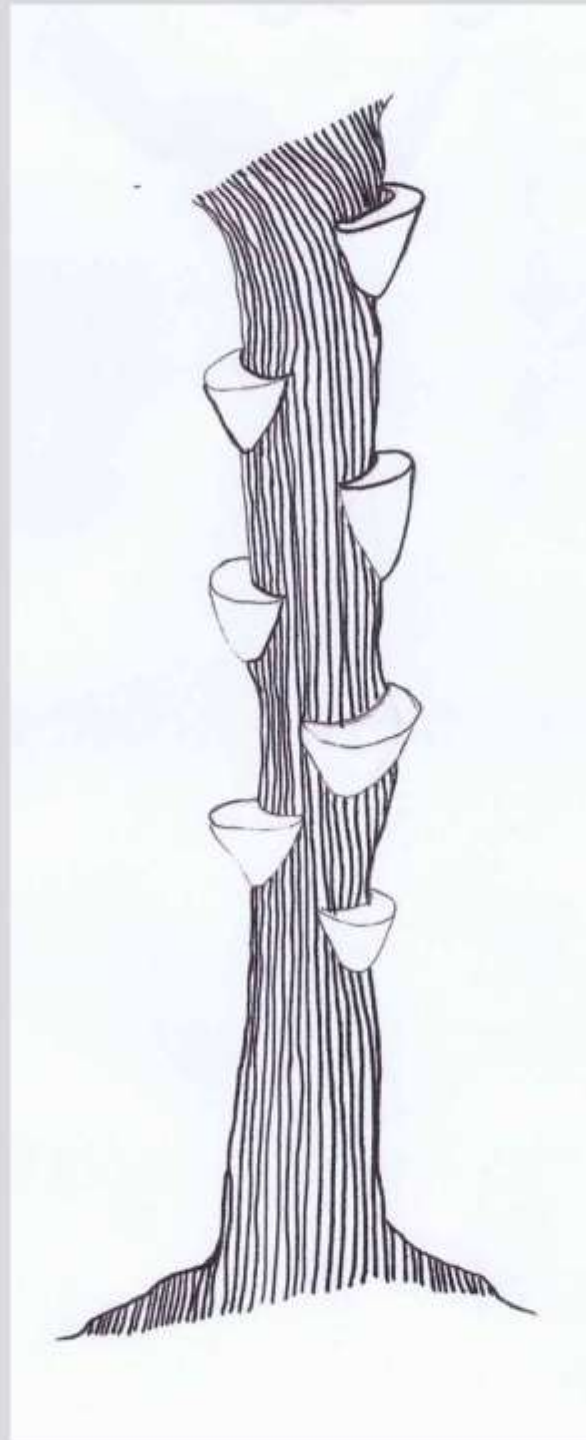
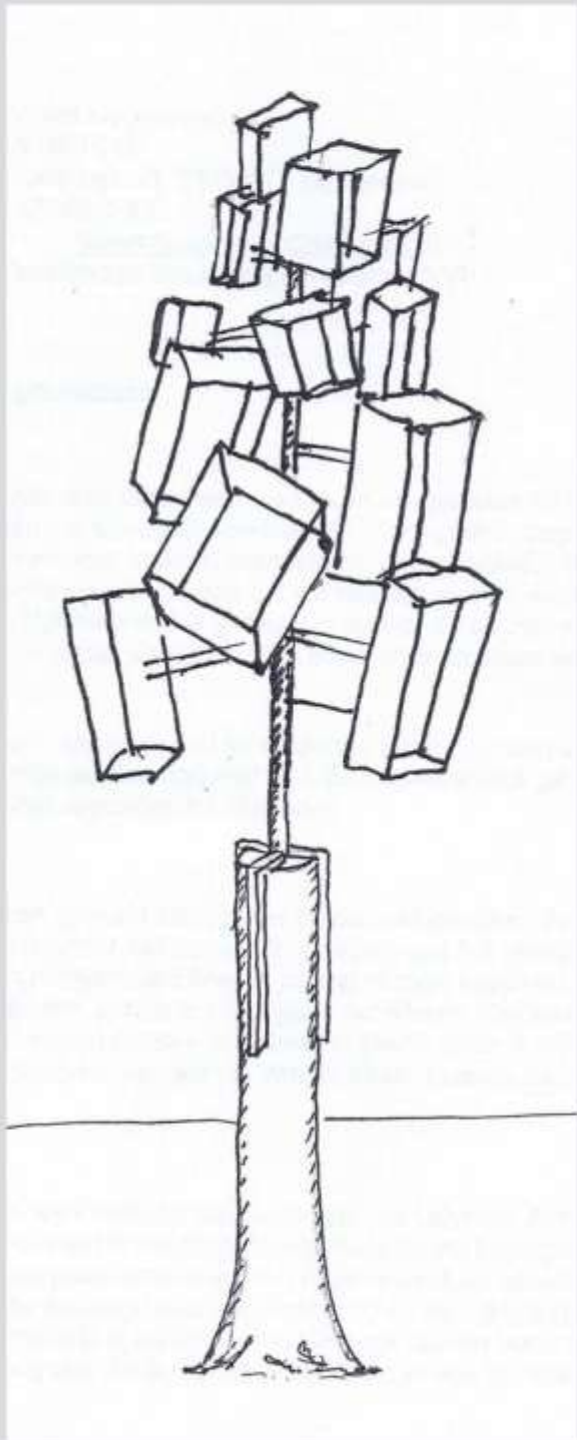

zijaanzicht (constructie)

HET PROJECT KUNSTMATIG LOOF

IS MOGELIJK GEWORDEN

DOOR DE FINANCIËLE

EN MATERIËLE ONDERSTEUNING VAN

DE PROVINCIE FLEVOLAND,

HET PRINS BERNARD CULTUURFONDS,

DE GEMEENTE DRONTEN,

HET FLEVO-LANDSCHAP

EN SHORTGOLF

